Nro: 91.

GAZETA RZĄDOWA.

DZIEN 3. PAZDZIERNIKA ROKU 1794.

SESSYA RADY NAYWYZSZEY NARODOWEY.

Dnia 29. Września.

Prezydencya Obywatela Aloizego Sulistrowskiego.

Obywatel X. *Tomaszewski*, pełnomocnik do woiewództwa *Lubelskiego*, przysłał rapport pod dniem 27. pisany w *Lublinie*, względem furażów i podatków; na który, iako i na onegdayszy, zaleciła Rada odpisać, iż na opłacenie furmank i innych wydatków, summę złł: 100,000. wyznaczyła: a co się tycze podatków, ponieważ ich w gotowiźnie wybrać nie może, przeto produkta za nie, podług dawnieyszego urządzenia, przyymować powinien.

Deputacya do rewizyi lazaretów wyznaczona, przyniosła proiekt organizacyi tychże lazaretów; który po roztrząśnienie i przyniesienie opinii, oddany został do wydziału potrzeb woyskowych.

Dodała Rada obywatelowi *Wybickiemu* w pomoc, obywatela *Melchiora Szaiowskiego*, za pełnomocnika Rady do ziemi *Sochaczewskiey* i powiatu *Mszczonowskiego*, i stosowne do urzędowania iego przepisała obowiązki: o czym donieść obywatelowi *Wybickiemu* zaleciła. A do obywatela *Bielickiego* pisać nakazała, iż nie miał władzy, urządzenia Rady względem przystawienia kantonistów i zastępców, przeistaczać, i że dotąd w wszelkich potrzebach cywilnych, do obywatela *Szaiowskiego* udawać się powinien.

Wydział skarbu odebrał zalecenie, ażeby dla obywatela *Chrzczonowskiego* do *Londynu*, w interessach publicznych wysłanego, złł: 7,200. za kwitem obywatela *Ignacego Potockiego* wypłacić nakazał.

Odpowiedź na obwieszczenie kamery *Pruskiey*, przez wydział instrukcyi poprawioną, Rada przyięła, kazała ogłosić, i zaleciła komunikować ią Naywyższemu Naczelnikowi, z prozbą, ażeby stosowne do niey kommendom woyskowym ordynanse wydał. Odpowiedź ta, iako i obwieszczenie *Pruskie*, znayduie się w Num: 88.

Przez wydane urządzenie, zapewniła Rada publiczność, że iuż więcey pobor nakładanym nie będzie, i że nie w połowie tylko, iak dotąd, ale w całkowitey opłacie poboru i podatków, bilety skarbowe przyymowane będą.

Przekonana Rada, iż widowiska publiczne skutecznie przykładaią się do rozszerzenia ducha narodowego, który sam ieden tylko w każdey Rzpltey był sprężyną zadziwiaiących czynów, oraz, że te czyny pod oczy wystawione, zdolnieysze są do zapalenia umysłów, niż naywymownieysze opisy i maxymy; uznała potrzebę otwarcia teatru publicznego. Ale że to otwarcie bez kosztu się nieobędzie, a obywatel *Bogusławski*, dotąd

reprezentacyą sztuk teatralnych bawiący się, przełożył, iż zwyczayna opłata biletów, zwłaszcza w tym czasie, na te koszta niewystarczy; przeto chcąc ducha narodowego rozszerzyć, i obywatelów, w ich nawet rozrywkach, do dzieł patryotycznych zachęcić, wyznaczyła na otwarcie teatru złł: 6,000. ale razem obowiązała obywatela *Bogusławskiego*, ażeby cenę biletów, dotąd używaną, do połowy zmnieyszył.

Lubo podług opisu składu Rady, na czynności iey pora popołudniowa przeznaczona była; dla zbliżaiącey się iednak zimy, urządzenie takowe odmieniła Rada, i czas na sessye swoie, od godziny iedenastey z rana, aż do drugiey z południa naznaczyła, mieysce zaś dla odbywania czynności swoich, w pałacu narodowym, *Prymasowski* zwanym, determinowała.

Obywatel *Jędrzey Ciemniewski*, kommissarz porządkowy Xstwa *Mazowieckiego*, otrzymał pozwolenie na niedziel trzy wyiazdu do *Gallicyi*.

Wydział skarbu doniósł Radzie, iż obywatel *Zaleski* rewizor, przyiąwszy na *Zoliborzu* od szypra obywatela *Wołowicza* złł: 36,000. w kassie narodowey summę tę złożył, o którą teraz obywatel *Wołłowicz* rekwizycyą zaniósł. Nakazała Rada, ażeby należytość rzeczonemu obywatelowi ze skarbu narodowego wydana była.

Sessya solwowana na dzień następuiący, na godzinę 5. po południu.

Excerpt z rapportu Obywatela Ponińskiego Generała Maiora, dnia 28. Września z Tyrzyna.

Moskale attakowali nas wczoray od *Ryczywoła*, naprzeciwko *Krasek*. Gdy się iuż na brzeg dobrze podsunęli, tak szczęśliwie bombardyer z sześciofuntowey armaty wystrzały kartaczowe kierował, że za pierwszym, dwa cugi iegierskie zmieszał, i kilkunastu ludzi zabił. Siedm razy ieszcze, taż armata ich witała, co ich do rozsypki przymusiło.

Excerpt z rapportu Obywatela Guszkowskiego Vice-Brygadyera, dnia 29. Września, z pod Kuśca.

Patrol nasz dotarłszy pod obóz nieprzyiacielski, do wsi *Stara Huta*, złapał 2. huzarów *Pruskich*, iednego ubił, resztę rozpędził; z naszey strony ieden towarzysz lekko raniony, drugi stracił konia. Dezerterów *Pruskich* pięciu od piechoty, dwóch od kawaleryi, odsyłam.

Reszta Ustanowienia pożyczki ze skarbu narodowego, tak na dobra ziemskie, iako i mieyskie.

10mo. Administracya obywatelom wszystkim, z dowodami wyżey przepisanemi przychodzącym, pożyczać powinna summy za dokumentami obligacyynemi przez tychże obywatelów, lub przez ich plenipotentów, prawnie do tego dzieła umocowanych, wydanemi, a pewność skarbowi na maiątku ich zaręczaiącemi: dla zasiągnienia iednak dokładnieyszey pewności funduszów istotnych obywatelskich, administracya, za odebraniem od kommissyy porządkowych, lub magistratów doniesienia o żądaniach obywatelów uzyskania pożyczki w skarbie, przez gazety natychmiast publiczność obwieszczać o tym, z wymienieniem imion obywatelów, i dóbr na hypotekę ofiarowanych będzie, a to dla wiedzy i dania czasu tym, którzyby na dobrach takowych długi mieli, aby one, w przeciągu czterech tygodni od publikaty obwieszczenia, przed aktami kommissyi porządkowey, gdzie dobra leżą, lub magistratu, oświadczyć i dowody na nie złożyć mogli.

11mo. Procent roczny od summ, przez obywatelów od rządu pożyczanych, nie ma bydź większy, iak trzy od sta. Nie będzie zaś mogła administracya pożyczać więcey obywatelowi w summach kapitalnych, iak połowa wartości rzeczywistego maiątku wynosić będzie; który, dla większego bezpieczeństwa skarbu, całkowicie za hypotekę skarbowi narodowemu służyć ma.

12mo. Przeciąg czasu, przez dobrodzieystwo od rządu obywatelom w pożyczaniu summ oświadczone, do opłacenia kapitałów na lat dwanaście rozciągać się będzie, to iest: przez pierwsze sześć lat, procent tylko, przy końcu każdego roku od kapitałów opłacać się ma; przez następne drugie sześć lat, rok rocznie szósta część kapitału, i procent od innych pozostałych części wnaszany do skarbu zostanie, aż do umorzenia całkowitego długu. Nie będzie iednak zbronno obywatelowi i mnieyszey summy, iak połowa iego maiątku wynosi, i na lat mniey iak dwanaście, pożyczyć; względem czego administracya ze wszelką łatwością, stosownie do żądań obywatelskich, ułożyć się powinna. W przypadku zaś uchybienia opłaty, w którymkolwiek bądź terminie procentów, lub części kapitału, maiątek zahipotekowany nieodwłocznie w sekwestr, na rzecz skarbu przez administracyą do pożyczek ustanowioną obiętym, i aż do wybrania należney skarbowi summy wytrzymywanym ma bydź.

13tio. Każdy obywatel pożyczaiący summę od skarbu, prócz opłacenia przy końcu roku procentów od kapitału, (licząc trzy od sta) opłaci nad to z góry przy braniu summy pół procentu od sta raz nazawsze. Z czego zebrana kwota dochodów służyć będzie na utrzymanie wydatków administracyi; która to administracya, tak z wydanych summ kapitalnych dla obywatelów, iako też z wielości złożonych do archiwum swoiego dokumentów obligacyynych, tudzież wpływów procentowych i półprocentowych dochodów, od dłużników skarbowi opłaconych, ścisły rachunek, przed wydziałem skarbowym w Radzie co miesiąc składać powinna. Wydział zaś skarbowy, wyexaminowawszy takowy rachunek podobnież rapportem miesięcznym o wszelkich administracyi dochodach, pożyczkach i expensach, Radę uwiadomić obowiązany zostanie.

14to. Administracya do pożyczki ustanowiona, powinna będzie co miesiąc, od czasu ustanowienia swoiego wyciągnąwszy z protokułów summaryusze summ rozpożyczonych, one do druku podać, publiczność uwiadomić, z doniesieniem w tymże summaryuszu o czasie nastąpioney pożyczki, o imionach osób, summy w skarbie pożyczaiących, z wyrażeniem wielości, i z opisaniem dóbr, na których hipoteka iest rozciągniona.

15to. Dla bezpieczeństwa funduszów publicznych, stanowi Rada, iż summy ze skarbu narodowego, sposobem pożyczki wzięte, przed wszystkiemi temi wierzycielami (którzyby się bądź pierwey niezgłosili, bądź po pożyczce ze skarbu nastąpioney kredytowali) do opłacenia pierwsze mieć będą mieysce, i w całości zupełney odkładać się do skarbu maią.

16to. Co do obywatelów po miastach mieszkaiących, czyni się ostrzeżenie, iż na possessye murowane, pogług złożonego od magistratu zaświadczenia o wartości onych, a po odtrąceniu ciężarów, na nie wniesionych, o właściwym funduszu obywatela, żądaiącego pożyczki od skarbu, administracya na trzecią tylko część maiątku realnego kredyt uczyni. Na possessye zaś drewniane z gruntami do właściciciela należącemi, iako prędkiemu zniszczeniu i w domach upadkowi podpadać mogące, do szóstey części; na possessye zaś drewniane bez gruntów, do ósmey części własności pożyczkę stosować będzie.

Co do pożyczki na osobistą potrzebę.

Gdy takowy rodzay pożyczki, ściągać się ma do tych, którym dobra nieruchome, przez woyska nieprzyiacielskie zaięte, lub zasekwestrowane zostały, a sami obywatele w kraiach wolnych Rzpltey osobiście znayduią się, i przeto ogołoceni z własności swoich, nie są w stanie utrzymania się i wyżywienia siebie; administracya dogadzaiąc ich potrzebom, na-

ſtępnych w pożyczce trzymać ſię ma przepisów.

1mo. Staraiący ſię o pożyczkę w ſkarbie narodowym, złożyć ma przed adminiſtracyą excerpt z taryffy podatkowey oſtatniey luſtracyi 10go grosza, na mocy ſeymu konſtytucyynego 1788. ſporządzoney, *respective* co do dóbr ſwoi h, który h ieſt dziedzicem, albo okaże excerpt z taryffy podymnego, opłacaiącego ſię z poſſeſſyi, która ieſt w mieście położona.

2do. Przed też adminiſtracyą, przynieść ieſzcze powinien zaświadczenie od trzech obywatelów, wiary godnych, i maiątek właſny poſiadaiacych, na piśmie wydane: iako żądaiący pożyczki, aktualnym wſpomnionych dóbr, lub mieyſkich posseſſyy (przed zaięciem onych od woyſka nieprzyiacielſkiego) był poſiadaczem, i temiż dobrami wolnie zarządzał.

3tio. Po złożonych takowych dowodach, adminiſtracya pożyczki ſkarbowey, iako w celu dogodzenia oſobiſtym tylko potrzebom, dwudzieſtą część wartości maiątku, iaka z taryffy luſtracyyney (biorąc miarę z dzieſiątego groſza) okaże ſię, zawierzyć w ſummach mocna będzie; procent powyżſzy, iako dla pożyczaiących na dobra nieruchome, i z półprocentem, z góry opłacić ſię maiącym, przeznaczy, rozkład opłaty i kapitałow, w przeciągu lat dwónaſtu, iednoſtaynym ſpoſobem uczyni i zadeterminuie; a oświadczone odłożenie do ſkarbu pożyczoney ſummy kapitalney z procentem, w każdym roku, podług zaſzłey umowy, przyięciem oney uſkuteczni.

4to. Któryby z pożyczaiących ſummy, uchybił ſkarbowi narodowemu, umowioney na terminie opłaty, za uwolnieniem dóbr z pod zaięcia przez woyſka nieprzyiacielſkie, też dobra nieodwłocznie adminiſtracya w ſekweſtr obeymie, i aż do wyciągnienia powierzoney ſummy w zarządzeniu ſwoim utrzymywać będzie.

5to. Oſtrzega Rada naywyżſza narodowa, iż którykolwiekby z obywatelów, czyli zaciągaiący ſummy ze ſkarbu publicznego, kredytem na dobra nieruchome, przed komiſſyą porządkowa, lub magiſtratem, czyli biorący pożyczkę na utrzymanie ſię, przed adminiſtracya omylne okazywał funduſze ſwoie, podſtępnie na maiątek obciążony długami, lub nie pewny w dziedzictwie, zaciągał narodowe ſummy; takowy za dowiedzeniem u ſądu, iako zdradzaiący wiarę publiczną, i przekonany o kradzież ſkarbu narodowego, podług artykułów prawa i wſzelkich konſtytucyy, karany będzie.

6to. Aby zaś dobrodzieyſtwo rządowe w uſtawie pożyczki teraźnieyſzey, ſtało ſię iak nayogólnieyſzym, to ieſt: aby obywatele i mieſzkań y ziemi *Polſkiey*, dóbr nieruchomych nie maiący, mogli w tym ſamym żrzodle znaleźć pomoc łatwą w potrzebach ſwoich; Rada naywyżſza narodowa zaręcza, iż zatrudni ſię iak naygorliwiey uſtanowieniem nieodłącznie lombardu, czyli kaſſy publiczney, na rzeczy ruchome pożyczaiącey.

Nanieyſza uſtawa, aby wiadomości wſzyſtkich doſzła, zaleca Rada wydziałowi porządku w teyże Radzie, żeby do deputacyi centralney wielkiego xięztwa *Litewſkiego*, i wſzyſtkich komiſſyy porządkowych, natychmiaſt onę rozeſłać, przez druki publikować, w gazetach zagranicznych umieścić, i z ambon ogłoſić kazał.

Dan w *Warſzawie* na ſeſsyi Rady, dnia 27. mca Września 1794. roku.

Aloizy Sulistrowski prezydujący.

Tomaſz Czech Rady Nayważſzey Narodowey Sekretarz.